

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 124/2021-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetihho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpeného Mgr. Martinom Pohovejom, advokátom, Námestie Slobody 10, Bratislava, a Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Michal Mandzák, proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaniach vedených pod sp. zn. 1 T 37/2019 a sp. zn. 1 Tp 99/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 28. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jeho práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 47 a čl. 48 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupmi všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu nálehom vysloviť porušenie jeho označených práv napadnutými postupmi všeobecného súdu, prikázať všeobecnému súdu konať v daných trestných veciach so špecifikovanými advokátmi ako so zvolenými obhajcami sťažovateľa a tiež prikázať všeobecnému súdu rozhodnúť o špecifikovaných námietkach zaujatosti uplatnených sťažovateľom a priznať mu tiež náhradu trov právneho zastúpenia. Takisto ústavnému súdu navrhuje vydať dočasné opatrenie, ktorým by ústavný súd všeobecnému súdu prikázal konať v daných trestných veciach so špecifikovanými advokátmi ako so zvolenými obhajcami sťažovateľa do právoplatnosti

rozhodnutia vo veci samej a tiež prikázal zrušiť nariadené hlavné pojednávanie určené k 3. máju 2021 a súčasne mu zakázal konať do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi sú na území Slovenskej republiky vedené dve trestné konania. V prvom prípade ide o trestné konanie vedené pod sp. zn. 1 T 37/2019, ktoré sa nachádza v štádiu súdneho konania vedeného pred Okresným súdom Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) ako súdom prvého stupňa. V druhom prípade ide o trestné konanie nachádzajúce sa v štádiu prípravného konania vedeného Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Bratislava V pod ČVS: ORP-831/1-VYS-B5-2019. V oboch uvedených konaniach koná špecifikovaný sudca, v prvom prípade ako samosudca, v druhom prípade ako sudca pre prípravné konanie. Sťažovateľ podľa svojho vyjadrenia v oboch trestných konaniach uplatnil prostredníctvom obhajcu proti špecifikovanému sudcovi námietku zaujatosti, na ktorú tento reagoval v prvom prípade oznámením č. k. 1 T 37/2019 zo 16. februára 2021 a v druhom prípade oznámením č. k. 1 Tp 99/2019z 12. februára 2021. V predmetných oznámeniach špecifikovaný sudca uviedol, že s dotknutými advokátmi nebude konať, keďže nie sú ani ustanovenými, ani riadne a nespochybniteľne zvolenými obhajcami, keďže pripojené plné moci, resp. ich xerokópie nemôže akceptovať, a teda špecifikovaní „obhajcovia“ nie sú osobami oprávnenými podľa ustanovení Trestného poriadku podať akékoľvek podanie, teda ani námietku zaujatosti. Zároveň v oznámeniach špecifikovaný sudca upozornil, že námietku zaujatosti z procesných dôvodov možno síce podať, no o takejto námietke sa v zmysle § 32 ods. 6 Trestného poriadku nekoná.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že označený postup špecifikovaného sudcu v oboch označených trestných konaniach je svojvoľný, odporujúci vnútroštátnej úprave, dohovoru a právu Európskej únie, keďže podľa jeho vyjadrenia predložené plnomocenstvá na obhajobu, ktoré špecifikovaný sudca spochybnil ako nedôveryhodné doklady, boli vyhotovené a doručené v predpísanej forme v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku a ustálenou praxou. Svojvoľnosť postupu špecifikovaného sudcu zároveň podľa sťažovateľa preukazuje, že podané námietky zaujatosti nie sú založené na procesných dôvodoch, ale jednoznačne preukazujú nedostatok nestrannosti tohto sudcu. V popísanom postupe okresného súdu v oboch označených konaniach vidí sťažovateľ porušenie svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, práv na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práv na spravodlivý proces podľa čl. 47 a na obhajobu podľa čl. 48 ods. 2 charty.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie o porušení práva na obhajobu, z ktorého následne odvodzuje sťažovateľ tvrdenie o porušení práva na nestranný súd, a to v rámci trestných konaní, jedného nachádzajúceho sa v štádiu prípravného konania, druhého nachádzajúceho sa v štádiu súdneho konania pred prvostupňovým súdom.

5. Ústavný súd hneď v úvode poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v trestnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v ustanovení § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019).

6. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov).

7. Ústavný súd poukazuje v prvom rade na ustanovenia § 306 a nasledujúcich Trestného poriadku, podľa ktorých je opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, pričom obžalovaný ako osoba oprávnená podať odvolanie proti výroku rozsudku, ktorý sa ho priamo dotýka, môže toto odvolanie podať pre nesprávnosť výroku, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba. V nadväznosti na to odkazuje ústavný súd v konkrétnosti na ustanovenia § 321 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorých odvolací súd zruší napadnutý rozsudok

(okrem iných prípadov) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby. Ústavný súd ďalej poukazuje na § 368 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého možno podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa ustanovení § 371 Trestného poriadku. V nadväznosti na to odkazuje ústavný súd na § 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku, v zmysle ktorého sa rozhodnutím podľa odseku 1 § 368 Trestného poriadku rozumie (okrem iných) aj rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) [rozsudok a trestný rozkaz] až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol. Napokon v tomto kontexte poukazuje ústavný súd aj na § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, podľa ktorého možno dovolanie podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

8. Z jednotlivých ustanovení Trestného poriadku citovaných v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že skutočnosti namietané sťažovateľom, a to jeho tvrdenia o nesprávnom postupe okresného súdu znemožňujúcom mu právo na obhajobu, ako aj o nesprávnom postupe pri prejednaní ním uplatnenej námietky zaujatosti potenciálne zakladajú (nie bez ďalšieho preukazujú, pozn.) dôvod na podanie odvolania, prípadne dovolania v ďalšej etape súdneho konania. Platná právna úprava trestného konania teda sťažovateľovi umožňuje v nasledujúcich štádiách trestného konania v rámci uplatnenia práva na obhajobu domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich označených práv, a to prostredníctvom riadneho a mimoriadneho opravného prostriedku – odvolania a dovolania, na základe podania ktorých je odvolací súd, prípadne dovolací súd oprávnený a povinný preskúmať opodstatnenosť tvrdení sťažovateľa o znemožnení jeho práva na obhajobu a existencii zaujatosti konajúceho špecifikovaného sudcu.

9. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ má v systéme trestného konania k dispozícii účinný prostriedok na dosiahnutie ochrany svojich práv v prípade uznania jeho argumentácie všeobecným súdom oprávneným konať o jeho prípadnom odvolaní či dovolaní. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstupoval v danej fáze do prebiehajúceho trestného konania vo veci sťažovateľa a neprípustne si tak predčasne uzurpoval právomoc opravných súdov.

10. Ústavný súd pripomína, že nevyužitie označenej možnosti ochrany práv sťažovateľa nemožno nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemá inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

11. Vychádzajúc zo všetkých uvedených čiastkových záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako neprípustnú *ratione temporis* a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol.

12. Vzhľadom na všetky svoje závery ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2021

Peter Molnár
predseda senátu